

Kviteseid kommune

Norges vassdrags- og energidirektorat

Att. Laila Høvik

Dykkar ref: 201306917-11 Vår ref: 2016/1070-4 Saksbeh: Magne Skarprud, 35 06 81 23
magne.skarprud@kviteseid.kommune.no Arkivkode: K70 Dato: 19.12.2016

Høyrings svar - Revisjonsdokument Sundsbarmreguleringa

Her følgjer særutskrift av **Kommunestyret** si sak nr. **86/16**.

Vedtak:

Kviteseid kommune ber om at følgjande punkt blir med ved revisjon av konsesjonen:

1. Konsesjonæren må i revidert konsesjon påleggast å utføre habitatforbeholdende tiltak i nedre del av Dalaåi etter plan. Arbeidet må sikre at storaure og sik kan komme opp åa slik den gjorde før reguleringa. Konsesjonæren må også ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Planen må også ta omsyn til behovet for flaumsikring (200 års flaum). Konsesjonæren må påleggast å sikre tilstrekkeleg vassføring i Dalaåi både sommar og vinter med tanke på gyteområde for storaure.
2. Restaurerende tiltak må gjennomførast i Morgedalsvassdraget etter ny plan. Konsesjonæren må ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Ein krev større minstevassføring i Morgedalsvassdraget for å betre miljøet for fisk og bremse gjengroingsproblemet. Minstevassføringskravet må gjelde frå dam Lintjønn.
3. Konsesjonæren må gjennomføre fiskeundersøking i nedre del av Dalaåi og Ågapet.
4. Konsesjonæren må opprette eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fisk, miljø, friluftsliv og kulturminne. Fondet må fordelast til kvar kommune og skal vera til avbøtande tiltak for dei skader og ulemper reguleringa har på miljøet og friluftslivet.

Rett utskrift

Magne Skarprud
fagkonsulent utmark

Kviteseid kommune

Arkiv: K70
 Saksmappe: 2016/1070-3
 Sakshand.: Magne Skarprud
 Dato: 09.11.2016

Saksframlegg

Utval	Utvalssak	Møtedato
Hovudutvalet for samfunnsutvikling og teknisk drift	34/16	22.11.2016
Kommunestyret	86/16	15.12.2016

Høyringsvar - Revisjonsdokument Sundsbarmreguleringa

Vedlegg:

- 1 Veileidar, Elveløp med redusert vassføring
- 2 Bilde, Dalaåi

Link til revisjonsdokument:

<https://www.nve.no/konsesjonssaker/konsesjonssak?id=7302&type=V-1>

Faktiske tilhøve:

Etter vassdragsreguleringslova § 10 er det høve til å krevje revisjon av konsesjonsvilkår etter 50 år, og det er NVE som gjer vedtak om det skal opnast revisjonssak.

Konsesjonen for Sundsbarm blei gitt 5.7.1963.

Kviteseid, Seljord og Tokke kommunar utarbeida, og sendte den 4.11.2013, krav til NVE om å opne revisjon. NVE gjorde vedtak om opning av revisjon den 24.9.2015, med frist for konsesjonæren om å utarbeid utkast til revisjonsdokument.

Dette dokumentet har NVE sendt på høyring med høyringsfrist 15. desember 2016.

Link til revisjonsdokumentet ligg også på heimesida til Kviteseid kommune.

Det er bare konsesjonsvilkåra som kan reviderast, ikkje sjølve konsesjonen. Privatrettslege forhold omfattast ikkje av revisjonen, og heller ikkje økonomiske vilkår som ikkje kan knytast direkte til miljøvilkår.

Innleiing:

I konsesjonsvilkåra og manøvreringsreglementet frå 5. juli 1963 var det dåtida vilkår og føresetnadar som vart lagt til grunn, jmf. punkt ein i resolusjonen. Tidene har endra seg enormt på dei 50 åra, spesielt dei siste 20 åra har utviklinga vore stor. Det er viktig at revisjonen tar inn i seg at det er endra forhold innafor klima, landbruk og befolkningsvekst.

Gjennomsnittleg årleg nedbørmengde har auka sidan 1963 og den nyleg framlagte (oktober 2016) klimaprofilen for Telemark v/fylkesmannen, er det forventa ein nedbørsauke på 15% og temperaturauke på 4 grader C fram år 2100. Dagar med sterk nedbørsintensitet vil auke opp mot 25% og auka fare for flom vil bli betydeleg. Det er viktig at konsesjonær tar sitt ansvar og

fulgjer opp utfordringane framtidige klimaendringar vil gje. For konsesjonær vil ein positiv effekt bli meir tilgang til vatn, større produksjon og betydeleg meirinntekt i sal av kraft.

Det er i konsesjonsvilkåra presisera i fleire punkt konsesjonshavar sine plikter og rettar til å ta omsyn til dyreliv, fiske, vedlikehald, bygdefolks interesser og almen interesser. Det er forventa ei stor auke av folketalet i Noreg, ca. ein million fleire innbyggjarar i 2040 enn i 2016. Det gjer at behovet for områder til rekreasjon og friluftsliv i nærområda vil auke proporsjonalt. Det er viktig at områder som har mista si vassføring pga. regulering eller bortfall av nedbørsområder, blir sett i stand for å dekke opp behovet for framtidig almen interesse. Rydding av vassdrag og langsiktige vedlikehaldsplanar må utarbeidast/gjennomførast slik at friluftsliv, fiske og anna aktivitet langs elvane kan utøvast.

Vurdering:

I Revisjonsdokumentet for Sundsbarmreguleringa er det konkludert med at reguleringa ikkje har ført til skader eller ulemper utover det som var kjent på reguleringstidspunktet. Det blir og vist til i punkt 10.1 at vassdraget har vore regulert i lang tid og at reguleringa har blitt ein tilvant situasjon for natur- og brukarinteresser. Engasjementet frå jakt- og frilufsorganisasjonar, bygdefolk og auka flaumskader oppfattar kommunen ikkje som ein tilvant situasjon, men heller som lite tilfredsstillande for mange av dei som bur langs eller er brukarar av dei regulera vassdraga.

Opplagring av masser i elveleiet og gjengroing, er endringar på miljøet som det ikkje blei teke nok omsyn til når konsesjonen vart gjeven. Det er også blitt nye krav til miljøomsyn ved vassdragsreguleringar, og dette bør det takast omsyn til i samband med ein revisjon. Mindre vassføring er også ei regulering, og påverkar vassdraget. Opphoping av masse i åa og vegetasjon som etablerer seg på stadig større areal i elveleiet, er ein direkte følge av mindre vassføring. Dette er til hinder for at fisk skal komme opp elveleiet, og er negativt for friluftslivet. Viser også til NVE sin rettleiar Miljøtilsyn ved vassdragsanlegg, side 83 til 85, «Elveløp med redusert vannføring». Her er endringane i vassdrag med redusert vassføring omtala. Denne viser også til anleggseigars ansvar for drift og vedlikehald (vedlegg 1 til saka).

Dei endringane som er varsla med mildare og våtare klima må regulanten ta med i forhold til manøvreringa av magasina. Det må vera regulanten sitt ansvar å sørge for tilstrekkeleg dempingsvolum i magasina for å redusere flommar. Viser til punkt 5 i revisjonsdokumentet.

I revisjonsdokumentet har Skagrak Kraft trekt fram vegen som er bygd over Dalaåa. Denne er heilt klart ei hindring som det må gjerast noko med. Kommunen er klar over at dette ikkje er regulanten sitt ansvar. Det er likevel naturleg å vurdere nødvendige tiltak i åa i ein samla plan slik at endringar i åa ein plass, ikkje fører til ulemper andre stader i elveleiet.

Dei andre kommunane som reguleringa omfattar (Seljord og Tokke) opplever også problem som følge av reguleringa. Kviteseid kommune reknar med at dette blir omtala i dei respektive kommunane sine høyringssvar til saka.

Midtre Telemark vassområde sitt høyringssvar vil også omhandle påverkingane reguleringa har for heile området.

Dalaåi:

I revisjonsdokumentet er reguleringa av Kviteseidvatn og Flåvatn nemnt som årsak for at fisken ikkje kjem opp Dalaåi. Denne reguleringa er også trekt fram som årsak til flomproblem.

Hindringa for fisken «ligg» i Dalaåi. Her har masser lagt seg att i elveløpet og hindrar fisk å komme oppover. Opphoping av masse fører også til at åa flommar lettare over.

Erosjon er eit av problema der ein får attgroing i innersvingane og erosjonsbelastning i yttersvingane. Masser som vatnet grev ut legg seg i dei flate partia i nedre del av åa.

Gamle murar som er bygt for tømmerfløyting og flomsikring, hindra tidlegare åa å bre seg utover. Etter at vassdraget blei regulert har manglande vedlikehald og opphoping av masse ført

til at vatnet lager nye løp. Det er difor ikkje nok å synfare elva kvart femte år, det må også utførast jamleg vedlikehald som gjer at ein får oppgang av fisk og hindrar at åa tek nye løp. Før reguleringa var det oppgang av storaure og sik i Dalaåi. Dette var i si tid store resursar for eigedommane lang elva. På grunn av liten vassføring og at elveløpet ikkje er vedlikehalde er det i dag verken storaure eller sik i Dalaåi.

Vedlegg 3, fotonpunkt 8 til revisjonsdokumentet viser ein del av åa der det er utført oppreinsking fleire gonger (ikkje utført av Sundsbarm), bildet viser ikkje vassføringa når den er på det minste. Bildet er ikkje eit representativt bilde ved liten vassføring. Ved utløpet og fleire stader oppover har det bygd seg opp med grus og sand som hindrar fisk å vandre oppover. Desse sandbankane er også med på å auke risikoen for at åa tek nye løp og flaumfare (vedlegg 2 til saka).

Morgedalsåi:

Minstevassføringa i Morgedalsåi er i praksis restvassføring. Reguleringa har ført til at vatn frå dei næringsfattige områda er ført vekk frå Morgedalsvassdraget, samtidig som dei årlege flommene som spyla vassdraget er vekk.

Konsesjonæren meiner at problemet med gjengroing i hovudsak skuldast andre forhold enn reguleringa.

Arbeidet i Midttre Telemark vassområdet ser på, og kartlegg dei andre forholda. Tiltak vil bli vurdert for å redusere tilførsel av næringsstoff til vassdraget. Det vil uansett vera ein «naturleg» tilførsel av næringsstoff frå området rundt som kjem ut i vassdraget. Når då det næringsfattige vatnet er ført vekk, får ein eit større problem med gjengroing. Problemet har ein klar samanheng med reguleringa av vassdraget.

Det blei laga ein tilstandsundersøking og tiltaksplan mot gjengroing i 2005 for Morgedalsvassdraget. Etter den rapporten / tiltaksplanen er det reinska opp i delar av vassdraget og det er gjort endringar på tersklar.

Vedlegg 3 fotonpunkt 5 viser ein del av vassdraget der det er utført oppreinsking. Bildet er ikkje representativt for heile vassdraget.

Minstevassføringa må gjelde frå dammen til Nystaulmagasinet. Viser til revisjonsdokumentet 10.2.1 Minstevassføring. Samtidig må det fjernast gras, husmuslag og røter i heile vassdraget, og vassdraget må vedlikehaldas slik at det ikkje gror att. Auka minstevassføring i Morgedalsvassdraget vil også verke positivt på miljøet i Dalåi.

Brukarinteressene har i fleire år påpeika negative miljømessige endringar i vassdraget og endringane er heilt klart ikkje ein tilvant situasjon. Tiltak for å stoppe attgroing og opne opp att vassdraget er nødvendig.

Sundsbarmreguleriga har medført at over 50 % av nedslagsfeltet til Dalaåi er overført til Sundsbarm.

Ca 60 % av tilsiget til Morgedalsåi er overført til Nystaulmagasinet.

Fråfall av så mykje vatn har hatt negativ påverknad på naturmangfaldet både for Dalaåi og Morgedalsvassdraget.

Rådmannen si tilråding:

Kviteseid kommune ber om at følgjande punkt blir med ved revisjon av konsesjonen:

5. Konsesjonæren må i revidert konsesjon påleggast å utføre habitatforbetrande tiltak i nedre del av Dalaåi etter plan. Arbeidet må sikre at storaure og sik kan komme opp åa slik den gjorde før reguleringa. Konsesjonæren må også ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Planen må også ta omsyn til behovet for flaumsikring (200 års flaum).

Konsesjonæren må påleggast å sikre tilstrekkeleg vassføring i Dalaåi både sommar og vinter med tanke på gyteområde for storaure.

6. Restaurerande tiltak må gjennomførast i Morgedalsvassdraget etter ny plan. Konsesjonæren må ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Ein krev større minstevassføring i Morgedalsvassdraget for å betre miljøet for fisk og bremse gjengroingsproblemet. Minstevassføringskravet må gjelde frå dam Lintjønn.
7. Konsesjonæren må gjennomføre fiskeundersøking i nedre del av Dalaåi og ågapet.
8. Konsesjonæren må opprette eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fisk, miljø, friluftsliv og kulturminne. Fondet må fordelast til kvar kommune og skal vera til avbøtande tiltak for dei skader og ulemper reguleringa har på miljøet og friluftslivet.

Saksprotokoll i Hovudutvalet for samfunnsutvikling og teknisk drift - 22.11.2016

Behandling i møtet:

Rådmannen si tilråding vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kviteseid kommune ber om at følgjande punkt blir med ved revisjon av konsesjonen:

9. Konsesjonæren må i revidert konsesjon påleggast å utføre habitatforbetrande tiltak i nedre del av Dalaåi etter plan. Arbeidet må sikre at storaure og sik kan komme opp åa slik den gjorde før reguleringa. Konsesjonæren må også ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Planen må også ta omsyn til behovet for flaumsikring (200 års flaum). Konsesjonæren må påleggast å sikre tilstrekkeleg vassføring i Dalaåi både sommar og vinter med tanke på gyteområde for storaure.
10. Restaurerande tiltak må gjennomførast i Morgedalsvassdraget etter ny plan. Konsesjonæren må ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Ein krev større minstevassføring i Morgedalsvassdraget for å betre miljøet for fisk og bremse gjengroingsproblemet. Minstevassføringskravet må gjelde frå dam Lintjønn.
11. Konsesjonæren må gjennomføre fiskeundersøking i nedre del av Dalaåi og Ågapet.
12. Konsesjonæren må opprette eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fisk, miljø, friluftsliv og kulturminne. Fondet må fordelast til kvar kommune og skal vera til avbøtande tiltak for dei skader og ulemper reguleringa har på miljøet og friluftslivet.

Saksprotokoll i Kommunestyret - 15.12.2016

Behandling i møtet:

Hovudutvalet for samfunnsutvikling og teknisk drift si tilråding vart samrøystes vedteke.

Vedtak:

Kviteseid kommune ber om at følgjande punkt blir med ved revisjon av konsesjonen:

13. Konsesjonæren må i revidert konsesjon påleggast å utføre habitatforbetrande tiltak i nedre del av Dalaåi etter plan. Arbeidet må sikre at storaure og sik kan komme opp åa slik den gjorde før reguleringa. Konsesjonæren må også ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Planen må også ta omsyn til behovet for flaumsikring (200 års flaum). Konsesjonæren må påleggast å sikre tilstrekkeleg vassføring i Dalaåi både sommar og vinter med tanke på gyteområde for storaure.
14. Restaurerande tiltak må gjennomførast i Morgedalsvassdraget etter ny plan. Konsesjonæren må ha ansvaret for å vedlikehalde tiltaket. Ein krev større minstevassføring i Morgedalsvassdraget for å betre miljøet for fisk og bremse gjengroingsproblemet. Minstevassføringskravet må gjelde frå dam Lintjønn.
15. Konsesjonæren må gjennomføre fiskeundersøking i nedre del av Dalaåi og Ågapet.
16. Konsesjonæren må opprette eit fond til avbøtande tiltak til fordel for fisk, miljø, friluftsliv og kulturminne. Fondet må fordelast til kvar kommune og skal vera til avbøtande tiltak for dei skader og ulemper reguleringa har på miljøet og friluftslivet.